

Til jubilæum på Vestbanen

Vestbanen, der siden juni 2002 har været drevet af Arriva, fyldte 100 år den 14. marts 2003.

For snart 125 år siden kunne man i egnens aviser læse om de første planer til et jernbaneanlæg fra Nymindegab til Varde, da proprietær Vilhelm Beyer fra Søvigård indbød til møder herom. Baneplanerne i Vester Horne Herred blev udsat for hård kritik af mange. Dertil kom, at der var stor uenighed om banens linieføring. Skulle endestationen være i Varde eller Esbjerg, og kunne man nøjes med at anlægge banen til Nørre Nebel.

Først i oktober 1900 blev der givet koncession til anlæg og drift af banen, og året efter begyndte man selve baneanlægget til den 37,6 km. lange bane. Under stor festivitas blev banen indviet den 14. marts 1903, og dagen efter begyndte den ordinære drift med tre damptog i hver retning alle ugens dage.

Proprietær Beyers tanker om, at et baneanlæg fra Nymindegab til Varde ville være af uvurderlig betydning for egnen kom til at slå til. Åbningen af Nebelbanen betød en fantastisk oplomstringstid for den fattige egn. Landbrugsprodukter, mergel, kalk, brændsel og gødning var de væsentlige varegrupper, der blev befordret med banen. I takt med egnens udvikling steg også persontrafikken, indtil busruter og privatbilisme blev hårde konkurrenter til banen.

I dag, 100 år senere har banen gennemgået store forandringer, men den er fortsat en vigtig del af den kollektive trafik i den nordlige del af Ribe Amt, og omtrent 300.000 passagerer benytter banen hvert år. Senest har Vestbanen gennemgået forandringer i organisation m.m. for at kunne følge med tiden, og gennem kontrakt med Arriva som operatør er trafikken sikret foreløbig frem til 2010.

Præsentation af jubilæumsbogen „Fra Vestbanen til Arriva“

Ved Vestbanen var der nedsat et et jubilæumsudvalg, og bl.a. i forskellige afdelinger af Dansk Jernbane-Klub gjorde man sig klar til at være med til at festligholde jubilæet.

Først og fremmest stod DJK for udgivelsen af banens jubilæumsbog, som blev præsenteret den 7. marts i ventesalen på Varde Vestbanegård. Den smukke ventesal, hvortil overarkitekt Heinrich Wenck også lavede tegninger til inventaret, står i dag omtrent som for 100 år siden. Det var en værdig ramme, da de fleste af dem, som havde bidraget med materialer i form af billeder, oplysninger m.m. mødtes. Bogen er efterfølgende vel modtaget både blandt folk på egnen og i vore jernbaneentusiastkredse. Det glæder naturligvis mig som forfatter.

Jubilæet markeredes lørdag den 15. marts

Vestbanens 100 års jubilæum blev markeret lørdag den 15. marts med gratis kørsel med alle banens tog denne dag. Foruden de ordinære tog kørtes der med en ekstra togstamme, så der imellem kl. 9 og 17 stort set var afgang hver time.

I anledning af jubilæet var der åbent hus med rundvisninger i Oksbøl-lejren, og helt ekstraordinært kunne man køre med Vestbanens tog fra Billum ad det militære side-

spor til Oksbøl-lejren. Disse tog, der blev fremført af VNJ Ym 73 - Ys 83, havde i Billum forbindelse med togene til/fra henholdsvis Varde og Nørre Nebel.

Ved banens indvielse den 14. marts 1903 var der frokost på Kjærs Hotel for omkring 500 personer. Jubilæumsmiddagen kunne man også indtage i det gamle og smukt istandsatte hotel midt i byen, men værten bød imidlertid også på en let anretning eller kaffe med brød i en gammel restaurationsvogn, som var „parkeret“ på stationen i Nørre Nebel. Restaurationsvognen var DSB Au 253, der tilhører Dansk Jernbane-Klub's Veterantog Vest i Bramming

I ventesalen på Varde Vest samt på stationerne i Oksbøl og Nørre Nebel var der midt på dagen tegnekoncurrencer for børnene.

Veterantoget bandt det hele sammen

Foruden Vestbanens egne Y-tog kørte der på strækningen mellem Varde og Nørre Nebel også et veterantog fra Mariager-Handest Veteranjernbane lørdag den 15. marts.

Materiellet fra MHVJ blev hentet til Varde med Vestbanens My 1154 fredag den 14. marts, og retureneret til Fårup på samme måde søndag den 16. marts.

Veterantoget blev fremført af Varde-Nørre Nebel Jernbanes diesellokomotiv VNJ 12. Toget var i øvrigt oprangeret med gamle toakslede personvogne, så man kunne nyde en togrejse som dengang, da vore bedste-forældre var unge. De teaktræsbeklædte personvogne med åbne endeperroner var VNJ C 25, TFJ C 7, AHB C 45 og HHJ C27, der alle normalt hører til på MHVJ.

Diesellokomotivet VNJ 12 blev bygget i 1932 af Frichs A/S. Indtil 1968 kørte VNJ 12 som TKVJ M 4 på Troldhede-Kolding-Vejen Jernbane. Varde-Nørre Nebel Jernbane købte så lokomotivet, da man havde brug for et ekstra diesellokomotiv bl.a. til fremførelse af de mange tog med hærens materiel for forsvaret. I 1989 blev lokomotivet overtaget af Dansk Jernbane-Klub, og det har siden været hjemmehørende ved Mariager-Handest Veteranjernbane.

Inden det første veterantog afgik fra Varde Vestbanegård kl. 9.15 marcherede Varde Garden op foran den flotte stationsbygning, og i et smukt solskinsvejr kunne man nyde gardens musikkorps. Vestbanens formand,

Jens A. Madsen, bød velkommen, og borgmester Kaj Nielsen fra Varde talte. Ved perronen holdt dieseltoget som det så ud for ca. 70 år siden parat til at bringe os på en tur ad Vestbanen til Nørre Nebel. Snart var jubilæumsrejsen gennem Vester Horne Herred begyndt.

Varde Garden var med i toget, og under stationsopholdene i Oksbøl og Henne gav garden et par numre på perronen. Opholdet i Henne stationsby var ganske specielt, fordi netop denne by kunne fejre sit 100 års jubilæum sammen med banen. Det gik ikke stille af! Næsten hele byens befolkning var mødt op på stationen for at modtage jubilæumstoget, og da det fortsatte mod Nørre Nebel, gik borgerne i optog til produktionskolen i byen. Her var der lavet en imponerende udstilling om Henne stationsby, og i cafeen mødtes mange i løbet af dagen for at udveksle minder bl.a. ved at se på billeder, der var indsamlet af den lokale borgerforening. Efter jubilæumstogets ankomst til Nørre Nebel talte viceborgmester Else Andersen fra Blåbjerg kommune. I det smukke solskin var der god mulighed for at fotografere det flotte veterantog, og under opholdet blev der desuden udvekslet mange små replikker mellem de mange jernbaneentusiaster, der havde fundet anledning til at gæste Vestbanen på denne dag.

På turen tilbage var der mulighed for at nyde en „Vestbanen“-pilsner, der var fremstillet til jubilæet af Thisted Bryghus. Samme øl indgik i flere af de spisetilbud, som flere af de lokale kroer havde i anledning af banejubilæet.

Det gode vejr var nok en medvirkende årsag til at så mange mødte op og kørte en tur med Vestbanen den 15. marts, men en anden grund var nok også muligheden for at køre med tog mellem Billum og Oksbøl Syd. „Ved togtid“ var der hele dagen livlig aktivitet på perronerne i Billum, når folk skulle skifte tog.

Vestbanens jubilæumsdag sluttede med en reception på Hotel Arnbjerg i Varde, hvor både venner og forretningsforbindelser til den jubilerende bane mødte talrigt frem.

Tekst og foto: Ole-Chr. M. Plum

Modsatte side, øverst: Det flotte jubilæumstog med Frichs-lokomotivet VNJ DL 12 kom fra Mariager - Handest Veteranjernbane. Toget ses her sammen med Vestbanens Y-tog Ys 81 - Ym 72 i Nørre Nebel.

Modsatte side, nederst: Ole Ottosen fra MHVJ var lokomotivfører på jubilæumstogene.

Øverst til venstre: Der udveksles rejsende mellem togene i Billum. Vestbanens Ym 71 - Ys 81 på vej mod Nørre Nebel, møder Ym 73 - Ys 83, der er klar til at køre mod Oksbøl Syd.

Øverst til højre: Både lørdag den 15. marts og søndag den 16. marts var der pænt med besøgende i restauranten, Au 253, der var opstillet på læssesporet på stationen i Nørre Nebel. Kjærs Hotel sørgede for serveringen.

Nederst: Mange folk benyttede chancen til at køre med toget til Oksbøl Sydlejr. Ved jubilæet blev togene fremført af VNJ Ym 73 - Ys 83, der gennemsnitlig havde 50 rejsende på hver tur. Til sommer kører DJKs Veterantog Vest tog til Oksbøl Sydlejr.

